Professora: Sara Marugan Oliva

RAMON LLULL

FILÒSOF, ESCRIPTOR I MÍSTIC
DEL SEGLE XIII

Ciutat de Mallorca, 1232
Mallorca, 1316

Pament amic
e amat.

Amic, lo cors
e s'esperit · e vo
lur apartt..
Amat, lo cors
e l'esperit · e volur
fon a vós units,
e co jenerats
en amor.

Trets rellevants

— Contemporani de molts dels trobadors.

— Primer escriptor europeu que usa una llengua “rústica” a les àrees de la mística i de la filosofia.

— Finalitat apologètica més que no pas literària.

— Creador del català culte, apte per a qualsevol àmbit (oral, escrit, culte, popular...), matèria o temàtica del saber humà (filosofia, mística, medicina...).

— Peça central de la cultura catalana medieval:

- — Primer “escriptor” en llengua catalana
- — Creador de la prosa literària catalana

— Supera la consideració del català com a llengua estrictament oral i la distribució medieval llengua–gènere.

Professora: Sara Marugan Oliva

Importància lingüística

Creador del català culte:

– Aporta la complexitat de les estructures sintàctiques, necessàries per a la concreció i el matís.

– Aplica una **sintaxi culta en què** introdueix frases inserides a partir d'oracions copulatives i d'una subordinació complexa (sobretot, oracions substantives i de relatiu)... per jerarquitzar el pensament abstracte.

– **Renova i amplia el lèxic** amb neologismes (llatinismes i arabismes) i aplica regles de derivació.

– **És políglota**. Empra el català (del poble), el llatí (dels intel·lectuals), l'àrab (per missioner) i l'occità (de lírica de joventut).

– **Crea la terminologia científica**, inèdita en català, gràcies a la incorporació d'arabismes i llatinismes adaptats al català.

– **Analitza, descobreix i aplica els principis de la derivació** del llatí al català.

Biografia

— Nascut a Ciutat de Mallorca (1232-1235)

— Fill de pares barcelonins establerts a l'illa després de la conquesta de

Jaume I.

— De petit entra a la cort de Jaume II, de qui acabarà sent senescal i de qui rebrà l'encàrrec d'educar els fills.

— D'aquesta etapa cortesana, n'assimila l'esperit cavalleresc i el conreu de la poesia trobadoresca.

— Té una bona formació: domina el català i el provençal, sap compondre versos i música.

— Cap als 30 anys, canvia radicalment la seva vida (té 5 visions de Crist crucificat = senyals, avisos).

— Abandona la dona i dos fills.

Biografia

- Dedica els 10 anys següents a la seva formació a Miramar:

  – Estudia Teologia i

  – Llatí (amb els monjos cistercencs) i àrab (amb un seu esclau sarraí).

- Posa la seva vida al servei de l'apologia del cristianisme:

  – prèdica

  – escriptura de llibres

  – fundació de monestirs i d'escoles de formació per a monjos i predicadors.

  – creació d'escoles d'idiomes.

- Es proposa demostrar racionalment les seves creences: l*es raons necessàries o demostratives.*

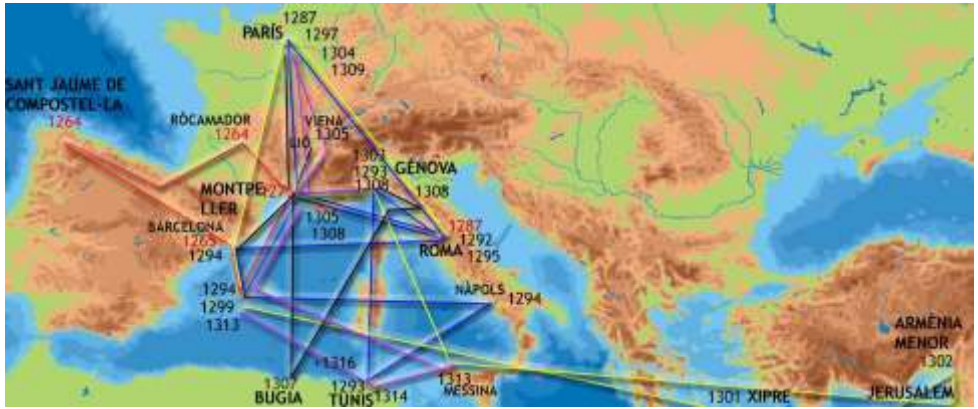

Biografia

A partir de 1270, etapa molt vital i dinàmica. Alterna els viatges missionals amb la redacció de llibres.

— Viatja per Catalunya, va a París a exposar la seva *Ars Magna*, compendi de la seva proposta filosòfica.

— Realitza els primers viatges a Terra Santa i redacta el *Fèlix o llibre de meravelles* (1288).

— S'entrevista amb el Papa de Roma, sense èxit.

— S'embarca cap a Tunis.

— S'està a Nàpols on redacta la *Taula General*, el *Blanquerna*, *l'Arbre de la Ciència...*

— Torna a Xipre (1305) i escriu *Mil proverbis.*

— De retorn a Gènova, naufraga davant les platges de Pisa i perd tots els llibres que ha escrit.

Professora: Sara Marugan Oliva

Biografia

Escriu el poema “Lo Concili” (1311), després d'assistir al concili de Vienne del Delfinat (França).

— Realitza el darrer viatge a Tunis.

— Des de 1315 que tenim constància la seva desaparició.

— Versions de la seva mort: apedregat a Bugia (Tunússia), en el viatge de retorn, a Mallorca...

• Com hem conegut la seva biografia?

– A través de la *Vida coetània*, un text biogràfic que ell mateix va dictar a la seva vellesa a uns frares cartoixans (1311).

– Al llarg de les seves obres, hi va anar introduint al·lusions a la seva vida.

– A través de les notícies que sobre ell contenen alguns documents de l'època.

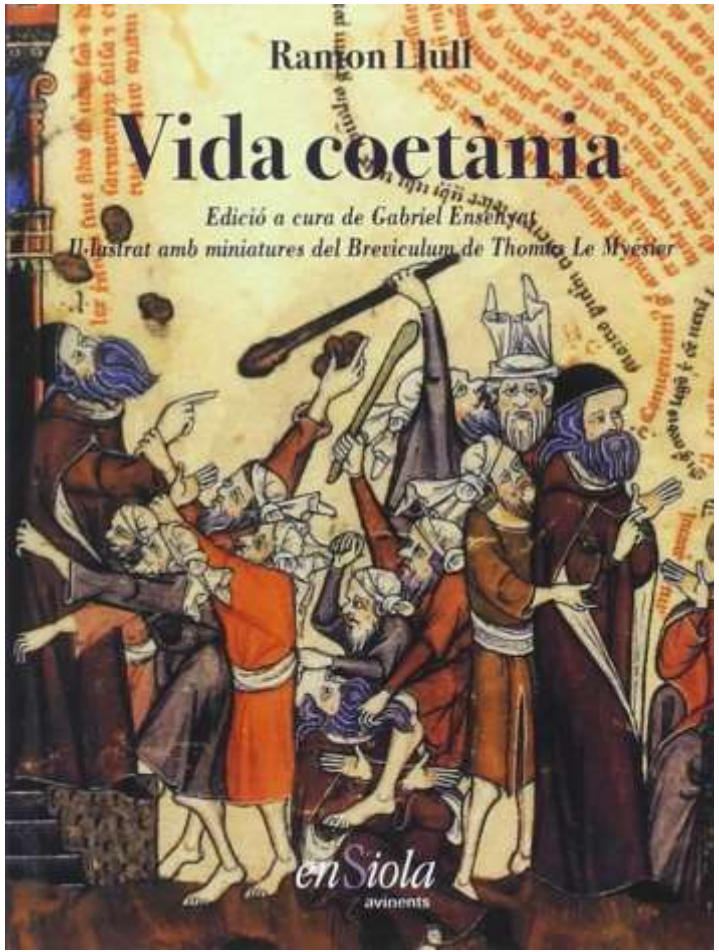
• Per què escriu?

– Donar continuïtat a la seva obra apologètica més enllà de la prèdica.

– Facilitar la discussió racional sobre l'existència de Déu i sobre la creació de l'Univers.

– Facilitar-hi l'accés a tot tipus de públic i a cadascú en la seva llengua.

Llengües que fa servir Llull

Quines llengües utilitza Ramon Llull?

— **Català:** per facilitar la lectura de les seves obres als seus conterranis, als seus conciutadans.

— **Llatí:** per fer arribar les seves propostes a la cúria eclesiàstica. El llatí l'ha d'estudiar i perfeccionar per dominar-lo i escriure'l bé.

— **Occità:** Va utilitzar l'occità principalment per a la seva poesia rimada. Abans de la seva conversió, Llull va portar una vida cortesana a la Mallorca del segle XIII, on es va dedicar al conreu de la poesia trobadoresca.

— **Àrab:** per facilitar-ne la lectura als musulmans o "sarraïns", als habitants dels territoris nord-africans on ell predica.

Classificació de la seva obra

— **Obra narrativa:** adreçada a la població en general en què estableix una relació entre el gènere i el públic receptor, especialment la que viu a les ciutats (els burgesos) que saben llegir i escriure.

— **Obra mística:** adreçada especialment als eclesiàstics i a les persones que vulguin reflexionar sobre els grans temes de l'església.

— **Obra didàctica:** manuals amb voluntat educativa i doctrinal de formació de nens, joves i cavallers.

— **Obra poètica:** de caire més introspectiu o d'advocació religiosa i mariana (relatiu a la Verge).

Professora: Sara Marugan Oliva

Obra narrativa

— *Llibre d'Evast e Aloma e de Blanquerna son fill*

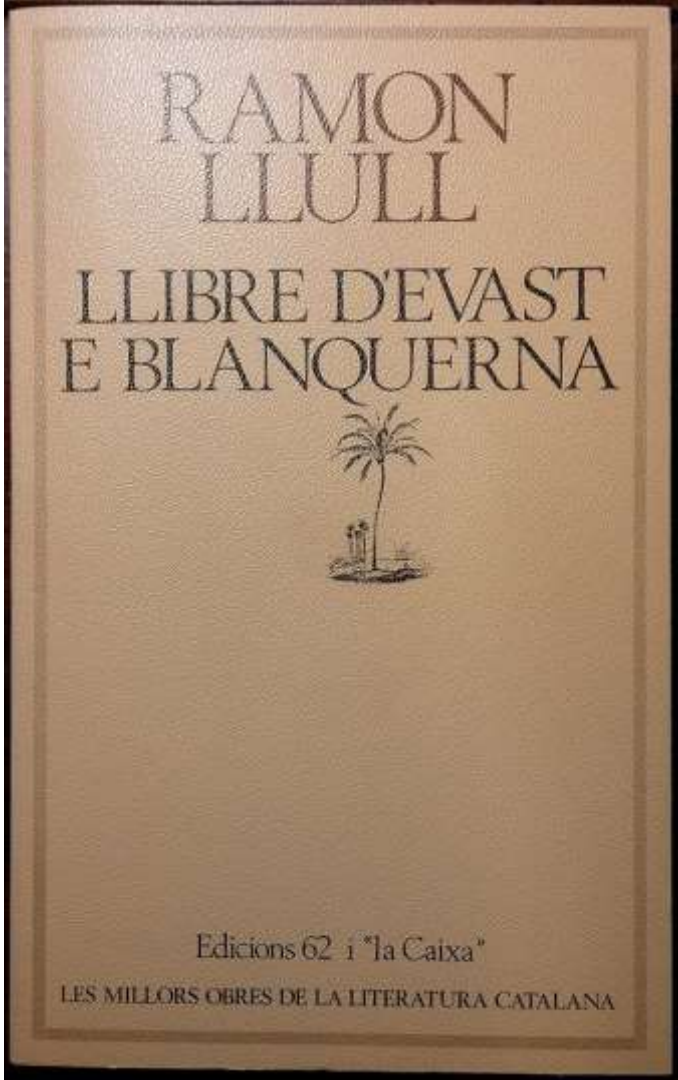
— *Fèlix o Llibre de meravelles*

— *Llibre del gentil e dels tres savis*

* Els llibres de *Blanquerna* i de *Fèlix* tenen un profund caràcter biogràfic i exemplar.

Llibre d'Evast e Aloma e de Blanquerna son fill

— Novel·la

— Estructurada en 5 llibres: el primer narra la vida dels pares de Blanquerna i els altres quatre descriuen els diversos graus de la carrera eclesiàstica de Blanquerna.

— Coincidència amb l'abdicació Blanquerna - Celestí V

— S'incorporen dues obres independents:

- *Llibre de Santa Maria*
- *Llibre d'Amic e Amat*

Professora: Sara Marugan Oliva

Llibre de *Fèlix o Llibre de Meravelles*

—“Enciclopèdia”: vol mostrar ciència al poble. A través del seu pelegrinatge, el protagonista coneix el món de la realitat i de la espiritualitat.

— Estructurat en deu llibres o parts, de temàtiques diferents: Déu, els àngels, el cel, els elements, les plantes, els metalls, les bèsties, l'home, el Paradís i l'Infern.

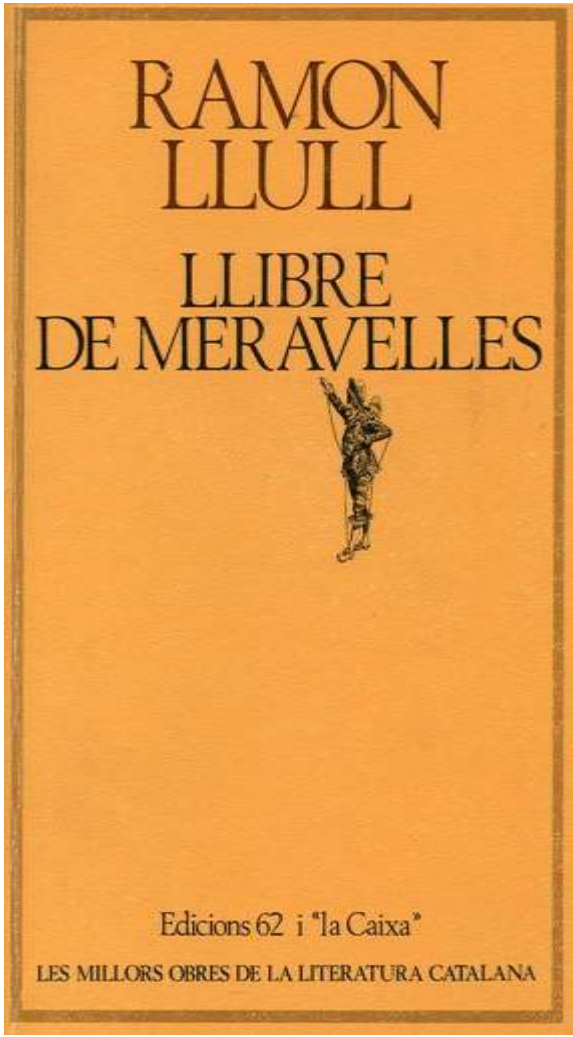

Professora: Sara Marugan Oliva

Llibre de Fèlix o Llibre de meravelles

— Inclou ***El llibre de les bèsties*** (faula d'animals), al·legoria* que li permet explicar la societat i el comportament humà. És una crítica del poder i de tot allò que comporta de negatiu el seu mal ús: falta d'ètica, defensa dels interessos individuals, intrigues... Té influències literàries orientals (*Calila e Dimna*) i franceses *(Roman de Renard*).

— *Al·legoria: composició que expressa una idea que té un doble sentit: un en sentit literal i directe i un altre en sentit figurat, amb una intenció estètica, didàctica o moral.

Professora: Sara Marugan Oliva

Llibre del gentil e dels tres savis

— Discussió entre 3 savis (un jueu, un musulmà i un cristià) davant d'un gentil (un home sense religió que es guia per la raó).

— Final sorprenent: el gentil no aclareix quina opció religiosa prendrà i els savis tampoc no insisteixen a saber-ho. Tenen clar que tenen més coses en comú que no pas coses que els separen i que tot el problema rau en la manca de tolerància i de voluntat de diàleg dels seguidors de cadascuna de les diferents confessions religioses.

Obra mística

— ***Llibre d'Amic e Amat:*** recull de 365 versicles o aforismes. És una obra mística que planteja l'experiència de la unió entre la persona i Déu.

— ***Llibre de contemplació en Déu*** (1272-1274), redactat primer en àrab i després en català. És una mena d'enciclopèdia mística. Estructurat en 5 llibres (relatives a les 5 nafres de Crist), cadascuna de les quals subdividida en 40 (el dies que Crist va dejunar al desert).

Obra didàctica

— ***Llibre de l'orde de cavalleria*** (1276). Orientat a la formació dels escuders que volien ser cavallers, per tal que vetllin pels interessos de l'Església i esdevinguin models de comportament cristià.

➔ Joanot Martorell va adaptar-lo en la primera part del *Tirant lo Blanc*.

— ***Llibre de la Doctrina Pueril***. Dedicat al seu fill i orientat a l'organització de l'ensenyament dels nens.

Obra poètica

— Poesia autobiogràfica: “Cant de Ramon” (1299) i “Lo Desconhort”

— Poesia religiosa: “Plant de Nostra Dona”, “A vos dona Verge Santa Maria” ** (dins del *Blanquerna*), “Lo Concili” (1311)...

A vos dona Verge Santa Maria**. És un poema d'amor “contrafet a l'espiritual”, adreçat a la mare de Déu; és una transposició religiosa de la lírica de l’amor cortès.

